

VERSLAG IROJ Antwerpen

////////////////////////////////////
Datum: 20/5/2025

Locatie: zaal Parkiet, Kievitplein 20/3, 2018 Antwerpen

Aanwezig: Chantal Van Overvelt, Mieke Mons, Ilse De Groof, Ils Vermeulen, Jo Frans, Isabelle Ven, Lex Vorsselmans, Ann Laurijssen, Carine Housen, Karen Meeusen, Chris Segers, Els Weckers, Lise Van Gompel, Patricia Verbeelen, Emmanuel Standaert, Bart Hansen, Hilde Jaspere, Hans Roofthoof

Afwezig met kennisgeving: Griet Pitteljon, Karina Van Belle, Kim Van Steen, Jelle Claes, Liesbeth Fabbro

Voorzitter: Lex Vorsselmans

Verslaggever: Roxane Van Rousselt

Onderwerp: ANT 04-2025
////////////////////////////////////

AGENDA:

1. Goedkeuring en opvolging verslag 29/4/2025
 - a. Toekans
 - b. Brief kabinet m.b.t. Masterplan
2. Terugkoppeling overheveling Agentschap Justitie en Handhaving
3. Interfederaal plan: Els Weckers
4. Toelichting: Project "Angst voor de schoolpoort"
5. Terugkoppeling oproepen
 - a. Stand van zaken: oproep Zorggarantie
 - b. Stand van zaken: oproep gezinshuizen
6. Verontrustende signalen vanuit de media: wat is er aan de hand binnen Jeugdhulp?
7. Varia en rondvraag

1. Goedkeuring en opvolging verslag 29 april 2025

IROJ Antwerpen keurt het verslag van de zitting op 29/4/2025 zonder opmerkingen goed. Goedgekeurde verslagen zijn voortaan ook online terug te vinden op [Intersectoraal Regionaal Overleg Jeugdhulp \(IROJ\) | Opgroeien](#)

TOEKANS

Isabelle Ven, Jeugdrechter Antwerpen, licht toe.

De IROJ leden zijn zeer positief over de dag. Jammer genoeg kreeg Isabelle ook opmerkingen die haar erg hebben geraakt. Ondertussen hebben jongeren wel al zaken kunnen verkopen en zijn er galeriehouders die komen kijken met de mogelijkheid om kunstwerken op te kopen. Het is heel jammer dat er negatieve commentaar is gekomen. Er gaat een evaluatie worden gedaan met de rechtbank en er wordt ook een gesprek gevoerd met de IROJ-ondersteuner om te bekijken hoe we het partnerschap verder kunnen aangaan.

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2025/04/28/antwerpen-toekans-jeugdrechtbank-bedrijven-ondersteunen-jongeren/>

BRIEF KABINET

Op het IROJ van februari hadden wij besproken om proactief na te denken rond de zeven werven van het masterplan. Gezien het Masterplan nog steeds niet is gepubliceerd, besloten we ons te baseren op het ondernemingsplan van het Agentschap van het jaar 2025.

Echter, tijdens de bespreking van dit onderwerp op het IROJ van april kwamen de leden van het IROJ tot twee vaststellingen: De 7 werven zijn nog zeer vaag en het verhaal van het werkveld is cruciaal.

Vanuit het IROJ wordt er beslist om een schrijven te richten aan het kabinet met de vraag of er meer duidelijkheid kan komen in de tijdslijn rond het Masterplan.

We hebben nog geen antwoord gekregen van het kabinet op de brief. Het IROJ stelt voor om telefonisch contact op te nemen met het kabinet om de vraag te stellen of er een mogelijkheid is om zicht te krijgen op de tijdslijn.

2. Terugkoppeling overheveling Agentschap Justitie en Handhaving

Ann Laurijssen, algemeen directeur VZW Cirkant, en Isabelle Ven, Jeugdrechter Antwerpen, lichten toe.

We stelden dat het IROJ staat niet achter deze keuze voor overheveling naar Justitie. Wij maken ons veel zorgen over de ondersteuning naar deze jongeren toe en of deze kwaliteitsvol en afgestemd blijft. Waar is zorg op maat voor onze jongeren?

Op 7 mei vond er een eerste toelichting plaats vanuit het Agentschap wat voor impact dit gaat hebben.

Dit gesprek is doorgegaan met de HCA-coördinatoren en het Agentschap Opgroeien. Er is momenteel nog steeds geen formele communicatie door ministers. Er was ook niemand van Justitie en Handhaving aanwezig.

Tijdens dit gesprek werd er doorgegeven dat dit een gemakkelijke transitie zou zijn: "lift en shift". Financieel worden deze diensten overgeheveld naar het Agentschap Justitie en Handhaving. De overheveling van de HCA-diensten zou gelijkgesteld worden met de overheveling van de GI. Dat zou dus zijn voor januari 2026.

De GI zijn vorig jaar op de hoogte gebracht van de overheveling. Daar zijn ze al veel langer bezig met dit transitieproces. Vanuit de HCA-diensten weten ze het maar net.

Ingeschat wordt dat de overheveling van de HCA-diensten niet zo evident gaat verlopen als er wordt voorgesteld, gezien dit gaat over 10 autonome organisaties die ingebed zijn in grotere koepels. Geen enkele HCA-dienst weet met wie ze moeten samenwerken binnen het Agentschap Justitie en Handhaving. Ook is er geen duidelijkheid rond financiën, loonvoorwaarden en aanspreekpersonen.

Ook is de inhoudelijke winst hiervan onduidelijk. En ook voor de jeugddelictconsulenten is er geen duidelijkheid of zij gaan overhevelen of niet.

Tenslotte is het ook niet helder voor welk Agentschap dit gigantisch kostenplaatje gaat zijn.

Minister Demir is langs geweest op de Jeugdrechtbank. Zij was danig onder de indruk van de manke gang van zaken, in die mate dat zij begin juni persoonlijk een dienstdag wil meevolgen. Uiteraard zijn de magistraten gretig op dit aanbod ingegaan.

De bezorgdheden zijn er gelegd voor jeugddelictconsulenten om niet naar Agentschap Justitie en Handhaving te gaan. Maar dit lag zeer moeilijk.

Jammer genoeg is Minister Demir op een heel andere manier in de pers gekomen hierna, wat verwarring geeft.

Minister Gennez is ook langs geweest, maar zij heeft minder in haar kaarten laten kijken.

Op maandag 26/5 zou er opnieuw een overleg worden ingepland met leden van het Agentschap Justitie en Handhaving en met de HCA Coördinatoren.

De IROJ-leden heeft de indruk dat de overheveling van de HCA-diensten naar het Agentschap Justitie en Handhaving niet meer bespreekbaar is, en herhaalt hierin vooral negatieve effecten te zien. Het is nodig dat de HCA-diensten wel mee aan tafel mogen zitten om de transitie mee te leiden en mee na te denken over hoe ze overheveling naar Agentschap Justitie en Handhaving zouden kunnen bekomen.

3. Interfederaal plan: Els Weckers

Els Weckers, Intersectoraal Medewerker Kind en Gezin Stad Antwerpen, licht toe. Er wordt een PowerPoint getoond, die aan het verslag zal worden toegevoegd.

Pilots in Turnhout met drie opdrachten:

- 1) Doorontwikkeling HvK, inclusief fysieke integratie en laagdrempelige ondersteuning.
- 2) Trajecten met gezinnen: vraag- en aanbodsverheldering, inschakeling expertise en trajectondersteuners.
- 3) Samenwerking met initiatieven zoals 1G1P, ELP, enz.

Koppeling met het Interfederaal Plan (IFP):

- Implementatie loopt verder.

- Turnhout werkt reeds met Born in Belgium en gezinscoaches.
- Afstemming tussen regionale en interfederale ontwikkelingen blijft belangrijk.
- Belang van duidelijke communicatie en afstemming tussen rollen en niveaus.

De PPT rond het interfederaal plan biedt duidelijkheid over wat het plan inhoudt. Er zijn zeker ook nog onduidelijkheden, maar dit geeft toch al een kader.

De lijnen met de pilots van HvHK gaan zeker worden gelegd maar concreet zijn nog niet.

Het interfederaal plan legt ook linken met de ELZ. Binnen de ELZ zal er een communicatie komen rond de implementatie coach.

Vanuit het IROJ wordt de vraag gesteld hoe de CKG's, GGZ's en VK zich verhouden in dit interfederaal plan. Hier moet zeker verder op worden ingezet maar hoe dat de vormgeving eruit zou zien, is nog onduidelijk.

De bedoeling is dat we d.m.v. vroegdetectie sneller kunnen inspelen op kwetsbare zwangeren. Binnen de GGZ voelen ze nog te weinig de doorverwijzingen via Born in Belgium naar meer gespecialiseerde hulp. Binnen GGZ geloven ze heel hard in vroegdetectie, maar de flow is nog niet ingezet. Hiervoor moet ook de eerstelijns hulp mee instappen om de brug te leggen naar verdere doorstroming. Gezien dit nog te weinig gebeurt blijven risicovolle situaties nog te veel onder de radar.

Ook de linken met Zorggarantie (ZOG) moeten goed gelegd worden. Door de gedeelde NSG 1^e 1000 dagen en ZOG, zijn daar al rechtstreekse banden en samenwerkingen. Maar binnen het interfederaal plan moet dit verder worden uitgewerkt.

Binnen regio Mechelen zijn er reeds good practices die worden geïmplementeerd, op een eenvoudigere wijze. Ook daar moet naar gekeken worden.

Het positieve is dat de link tussen FOD en Welzijn wordt gelegd. Maar vroeger zijn er ook reeds zulke zaken geïnstalleerd. Is het niet iets dat al is geprobeerd? En moeten we niet bekijken wat er reeds is en wat werkt?

De hoofdboodschap van het interfederaal plan is: ontschotting. Dat is de grootste winst voor de kwetsbare zwangeren.

Het is belangrijk om ook als hulpverlener te zien wat de krachten zijn bij de kwetsbare zwangere, naast de kwetsbare factoren. Het is belangrijk om niet stigmatiserend te screenen vanuit de Born in Belgium tool (BIB). Hier is ook een vorming over in BiB. Belangrijk om als screener menselijk te oordelen en niet enkel te focussen op de indicatoren.

Ook is het belangrijk om het woord "kwetsbare groepen" te nuanceren.

4. Toelichting: Project "Angst voor de schoolpoort"

Babs Goethals, Vormingsmedewerker Arktos, en Els Dupont, Project Samen tegen Schooluitval, lichten dit project verder toe.

Vaststelling:

Verontrustende afwezigheden nemen toe binnen onderwijs wat een grote zorg is. Naast spijbelen merken we een stijging rond de problematiek van schoolweigering binnen onze Vlaamse scholen én langdurige afwezigheden mét doktersattesten (al dan niet met een handelingsplan).

De huidige aanpak binnen spijbelen, is het provinciaal Spijbelactieplan. Dit is vnl. interveniërend en curatief. Binnen de aanpak rond schoolweigering & langdurige afwezigheden met doktersattest, zijn we nog steeds zoekende in hoe actie te ondernemen.

Sinds 2020 is er een tool ontwikkeld vanuit de HOGent “Angst voor de schoolpoort” die inzet op schoolweigering.

Doordat deze tool ook de koppeling maakt met het zorgcontinuüm, is het heel herkenbaar voor de onderwijssector. Hierdoor komen alle zorgniveau 's aan bod: van basiszorg, verhoogde zorg tot uitbreiding van zorg

De tool focust niet enkel op interventie en het curatieve maar ook op het preventieve.

Vanuit de nieuwe weg die CLB's inslaan; naar voor oriënteren, inzetten op preventie & vroeg detectie, school ondersteunend en dicht bij de leerlingen staan, krijgt deze tool stilaan ingang binnen CLB's :

Er zijn reeds trajecten gestart binnen:

- Provincie Oost-Vlaanderen
- Provincie Limburg
- Provincie Antwerpen : Vrij CLB Kempen is actief sinds 2021-2022. Dit is het 4^e jaar waar ze werken met de tool “Angst voor de schoolpoort”.
- 2024-2025 : in Vlaams aanbod vorming voor de CLB-sector : Vormingstraject over de koepels heen: 2 dagen – 3 modules: samen met partners van Oost-Vlaanderen (Kaap in Melle), HOGENT en Samen tegen Schooluitval

Maar er worden volgende noden gecapteerd op het veld:

- Vraag vanuit het N-ROC Mechelen (Netoverstijgende Regionale Ondersteuningscel): (3 CLB's regio Mechelen en Rupel : Vrij CLB Kompas, CLB GO!Mechelen en CLB GO!Rivierenland): traject opstarten met CLB en scholen
- Connect Antwerpen: inzetten op schoolweigeraars, samen met OCJ. Zij zoeken aansluiting met scholen en CLB's om daar verhaal aan te geven.
- CLB's 2024-2025 : project Samen Tegen Schooluitval
 - Gestart met PLG (professionele leergemeenschappen). De deelnemers zijn ankerfiguren rond schooluitval, die netoverstijgend werken vanuit elk CLB. De deelnemers van de PLG moeten neerdalen binnen de verschillende scholen. Het doel hiervan is om CLBERS te professionaliseren rond schooluitval (via delen van goede praktijken en acties opzetten rond gemeenschappelijke noden)
 - PLG's moeten kunnen worden uitgebreid met externen i.f.v. noodwendigheid

Vanuit deze verschillende invalshoeken en kennis is er een idee ontstaan (vanuit het project Samen tegen Schooluitval en het Lerend Netwerk Onderwijs en Jeugdhulp) om de krachten te bundelen en een gecoördineerd traject binnen de provincie Antwerpen te organiseren, waar onderwijs (CLB en scholen) en Welzijn samenwerken en de tools “Angst voor de schoolpoort” gebruiken.

Het idee rond het traject:

1. Vormingstraject Provinciaal voor CLB's en/of scholen. Hier ligt al veel klaar vanuit Oost-Vlaanderen & Limburg, die 3 uitgewerkte modules hebben.

Wie kan deze vormingen geven? HOGent, project Samen tegen Schooluitval en het Lerend Netwerk Onderwijs en Jeugdhulp én een welzijnspartner vanuit eigen provincie Antwerpen (i.p.v. De Kaap in Melle)

2. PLG : landen tot op de klasvloer, i.s.m. lokale welzijnspartners

Dit idee is gebracht op het Groot Forum op 24 april, waar alle directies van de CLB's provincie Antwerpen samenzitten. Er werd gemerkt dat er verschillende snelheden zijn (Kempen vrij ver rond het gebruik van de tool “Angst voor de Schoolpoort” – Mechelen willen opstarten in 2025 - 2026 – Antwerpen is nog niet helemaal mee in wat de tool juist is). Dit gaat zeker verder worden opgenomen en wordt besproken op het Groot Forum van sept/okt 2025.

De volgende vragen worden gesteld aan de IROJ-leden:

Zijn jullie dit idee genegen?

Een gemeenschappelijke taal is nodig tussen onderwijs en jeugdhulp. We hebben nood om daar ook in te ontschotten. De tool fungeert op verschillende lagen van het zorgcontinuüm en kan dus ook gebruikt worden voor jongeren die nog naar school gaan, maar waar iedereen merkt dat sommige jongeren vroeg of laat gaan uitvallen.

Ook ouders worden meegenomen in het afnemen van deze tool en hoe deze werkt.

De IROJ-leden zijn positief over deze tool.

Welke welzijnspartners zouden overwegen hierin mee te stappen?

Misschien is het een idee om te bekijken om het stuk “provinciaal vormingstraject” te laten landen op NSG 1GIP. Er is nood aan een welzijnspartner i.f.v. het provinciaal vormingstraject, waar het eerste doelpubliek CLBmedewerkers zijn, om in tweede fase naar scholen te gaan.

Daarnaast kan er gekeken worden op de zorgraden welke lokale welzijnspartners er nodig zijn om dit te laten landen. De volgende stap is om met de lokale welzijnspartners een samenwerking aan te gaan via de PLG's. Via PLG moet deze ook kunnen landen binnen scholen.

Alle vormen van schoolweigering worden opgenomen in de tool van HOGent

Binnen de Voor -en Noord Kempen hebben ze aan de CLB's gevraagd om cijfers weer te geven van alle afwezigen, gezien er hier veel onmacht over heerst over hoe hier mee om te gaan. Er is nood aan outreachende hulp. Ze zijn daarom aan het denken rond een laagdrempelig project rond een buddy systeem om met jongeren thuis aan de slag te gaan en samen ouders en context te ondersteunen.

Binnen Kempen is er het “project VIC”, dat georganiseerd wordt vanuit CGG, NAFT en Welzijn. Dit kadert in de vroeg interventie binnen crisis om de grote druk vanuit crisisteam -18 te verminderen. VIC is in 4 scholen gestart, in samenwerking met het CLB, GGZ en Jeugdhulp.

Gestart in september; eerste signalen decreteren rond probleemgedrag en schooluitval.

Scholen hun focus is minder op die eerste signalen, omdat er reeds zeer grote complexe gedragsproblematieken zijn waar scholen op botsen.

GGZ hebben daar op ingezet om scholen daar ook meer aandachtig te willen in maken, zodat er vroeger kan worden ingegrepen, waardoor de situatie minder zou escaleren.

Het IROJ onderschrijft de problematiek en is het idee zeker genegen. Er moet bekeken worden welk forum het meest geschikt is om de welzijnspartner te vinden en waar er provinciaal een vorming kan worden mee uitgedacht.

[Bekijk een filmpje over schoolweigering](#) van het onderzoeksteam van HOGENT ‘Angst voor de schoolpoort’.

[Meer info over vormingen over ‘Angst voor de schoolpoort’](#) op de website van HOGENT.

[Lees de inspiratiebundel voor scholen](#) op de website van HOGENT

5. Terugkoppeling oproepen

STAND VAN ZAKEN: OPROEP ZORGGARANTIE

Jo Frans, directeur CKG Koraal, licht toe.

Deze oproep kadert binnen Zorggarantie en gaat specifiek in op het zoeken naar zorgfiguren. Uit de praktijk blijkt dat kinderen die kortdurend moeten opgevangen worden binnen crisisplaatsen in voorzieningen of pleegzorg, langer blijven in deze plaatsen. Het blijkt ook dat deze kortdurende verblijven niet altijd beschikbaar zijn: kinderen komen nog steeds in ziekenhuizen terecht en de kortdurende opvang raakt dichtgeslibd, wat een nieuwe instroom belemmert. Deze oproep richt zich op het vergroten van opvang in een gezinscontext en het opbouwen van expertise om de context meer in te zetten als alternatief voor uithuisplaatsing. Het doel is om de netwerken voor Zorggarantie te versterken bij het vinden van zorgfiguren. Concreet wil dat zeggen dat er 500.000 euro is aan tijdelijke middelen, waarvan 90.000 euro per provincie. Vanaf september zal elke provincie een zelfscan uitvoeren met behulp van een procesbegeleider. Het doel is om tot een sterkte-zwakke analyse te komen. Op basis van de zelfscan wordt binnen maximaal zes maanden een plan ontwikkeld. Dit plan beschrijft hoeveel trajecten voor het zoeken en versterken van zorgfiguren in de context van jonge kinderen en hun gezin zullen worden opgestart, en hoe expertisebevordering zal verlopen. Van elk netwerk wordt één plan verwacht. Het is de bedoeling dat deze werkwijze na een jaar verduurzaamd wordt binnen de provinciale netwerken. De procesbegeleiding staat buiten budget.

Er is ook duidelijkheid dat de “scan” van het netwerk zal georganiseerd worden door Prepared Mind. Zij gaan het netwerk Zorggarantie screenen om basis van hun organisatie. Zij gaan bekijken welke expertise er al aanwezig is in het netwerk en waar, op welk vlak, het netwerk staat.

Eerste vaststellingen bij Kick-off:

- Grote verschillen per provincie m.b.t. de maturiteit van netwerk, de verschillende mandaten en organisaties binnen het netwerk, ook het bereik en het aantal partners is heel verschillend
- Ook de communicatielijnen lopen heel anders tussen de verschillende partners, het Agentschap en de netwerken.

Er werd ook een kennismaking gedaan over de verschillende NSG heen en met welke partners zij samenwerken. Daarnaast moesten ze uitlichten waar de verschillende netwerken fier op zijn en waar ze nog aan kunnen werken.

Antwerpen gaf het volgende aan waar ze fier op waren: het organiseren van zorgtafels en het uitgebreide netwerk. Het volgende werd als uitdaging benoemd: de duidelijke verwachtingen van de aanmelder, de vraag aan partners om los van aanbod te denken en versnippering tegen te gaan.

Daarnaast werd de vraag gesteld op de Kick-Off of de rondzendbrief duidelijk is voor iedereen? De rondzendbrief is vertrokken vanuit de motivatie om voor de jongste kinderen de beste start te geven. Daarom werd de focus gelegd op zorgfiguren, om zo een bijkomend alternatief te creëren voor het residentieel aanbod. Dit in functie van aanbod op maat.

De oproep is gestart vanuit signalen vanuit ziekenhuizen en hulpverlening dat kinderen te lang blijven in ziekenhuizen en crisishulpverlening.

De focus ligt niet alleen op het professioneel netwerk, maar ook op het zoeken van zorgfiguren in de context. Er is hier al wel wat expertise rond en de vraag is ook om deze expertise te bundelen.

Het zijn middelen die we eenmalig kunnen inzetten om de kennis en expertise binnen het netwerk hierrond te vergroten en te verbreden.

De middelen zijn 90000€ per provincie. Binnen deze middelen moeten we zoeken welke acties we moeten inzetten om expertise te vergroten en te werken aan praktijkervaring. De vraag is om de focus te leggen op het goed omkaderen van de middelen en niet teveel te versnipperen.

Het plan dat het netwerk uiteindelijk ontwikkelt is op basis van de zelfscan. De zelfscan is in opmaak door Prepared Mind. Op 27/1 en 28/1 werd deze zelfscan voorgesteld en zouden er vanuit verschillende mensen binnen het netwerk Zorggarantie kritische bedenkingen en reflecties op gemaakt kunnen worden.

In maart/april 2025 werd er dan een plan van aanpak uitgetekend a.d.h.v. spiegelsessies.. Deze plan van aanpak moet starten in september 2025.

Het is niet de bedoeling om tot één uniform gegeven te komen maar per netwerk te bekijken wat er nodig is.

Er is ook een sjabloon opgemaakt vanuit de kernpartners van de NSG Zorggarantie om een plan van aanpak op te maken in het kader van deze oproep:

“We detecteerden, dankzij de oproep rond Zorgfiguren, een duidelijke nood aan het herorganiseren van het netwerk zowel op vlak van kennisdeling als van organisatie en structuur. We willen stappen zetten richting een sterk netwerk met een gedeelde visie en missie over alle partners heen, waarin de expertise van elke partner gekend is en doelgericht ingezet wordt ten voordele van de gezinnen. Het uiteindelijke doel blijft: kinderen zoveel mogelijk in verbinding met hun eigen netwerk laten opgroeien.

Wij willen inzetten op een “uitleendienst van expertise”, waarbij we binnen het netwerk actief op zoek gaan naar partners met kennis rond SofS, FS en IMH. Concreet willen we rond elk van deze modellen een hulpverlener voorzien die een deel van zijn/haar/hun tijd kan inzetten om partners te ondersteunen in het verdiepen van hun eigen kennis en expertise. Deze ondersteuning kan op verschillende manieren vorm krijgen bv. consult op casusniveau, aansluiten bij dossierbesprekingen, samen gesprekken voorbereiden, het geven van psycho-educatie rond IMH, enz.

Om dit mogelijk te maken is meer ontmoeting binnen het netwerk essentieel. Daarom willen we een gerichte netwerkdag organiseren met als doel de gezamenlijke visie en missie af te stemmen en samen de “uitleendienst” concreet vorm te geven. We willen het budget inzetten om deze dag te organiseren én om 3 werknemers van 3 organisaties deels vrij te stellen binnen hun functie, zodat zij hun expertise kunnen inzetten voor de inhoudelijk versterking van het netwerk.

Concrete acties:

- Mapping van de aanwezige expertise (IMH, SOS, Family Seeing) binnen het netwerk om gericht kennis te delen
- Organiseren “uitleendienst”: aanwezige medewerkers met expertise in IMH, SOS of Family Seeing bijschakelen in concrete trajecten om andere medewerkers te versterken via co-begeleiding van max. 3 maanden.
- Training en intervisie binnen het netwerk rond het vinden van zorgfiguren
- Organisatie van provinciale denkdag rond visieontwikkeling en kennisdeling”

Begeleiders van casus worden extra ondersteund om hen te versterken in IMH, FS, SoFS.

Misschien een idee om samen in te zetten rond 360° partnerschappen. Hoe spreken we allemaal dezelfde taal? Hoe kan het netwerk ook effectief blijven staan als het moeilijk loopt?

STAND VAN ZAKEN: GEZINSHUIZEN

Jo Frans, directeur CKG Koraal, licht toe.

‘Zo thuis mogelijk opgroeien’, dat was het credo waarmee de zoektocht naar gezinshuizen goed twee jaar geleden van start ging. De focus lag daarbij vooral op het creëren van kleinschalige plekken voor kinderen die minder makkelijk in een pleeggezin terecht konden. Denk dan

bijvoorbeeld aan broers en zussen die samen een plek zoeken of kinderen met extra zorgen of trauma's. Een pleeggezin vinden voor die doelgroepen was en is niet altijd evident. Pleegouders hebben vaak nog een job en de combinatie met de zorg voor meerdere kinderen bleek dan vaak onhaalbaar. Daardoor kwamen die kinderen vaker in een leefgroep terecht, maar ook dat is niet de meest geschikte plek voor elk kind of elke jongere. Bovendien zorgde de structuur van sommige jeugdhulpvoorzieningen ervoor dat broers en zussen soms in een andere leefgroep op hetzelfde domein verbleven.

Om op die moeilijkheden in te spelen, werd het concept gezinshuizen naar voren geschoven. Daarbij vangen professionele hulpverleners drie kinderen op bij hen thuis, 24 op 7 en krijgen ze daar ook een loon voor en een extra vergoeding. Op die manier bouwden we aan meer kleinschalige, stabiele plekken voor kinderen en jongeren die dat nodig hadden. In de meeste gezinshuizen kunnen kinderen voor langere tijd terecht. Meestal verblijven ze ook al in een leefgroep of in verschillende leefgroepen en worden dan samen opgevangen in een gezinshuis. Vaak wordt die overgang stap voor stap voorbereid en is het al snel duidelijk dat ze enkele maanden of zelf jaren in hun gezinshuis zullen verblijven.

Twee gezinshuizen in en om Brussel hebben een heel andere insteek: zij staan paraat voor kinderen die in een crisissituatie plots een plek nodig hebben. Dat geeft hun opdracht als gezinshuisouder een extra dynamiek: paraat staan op het moment dat er plots van de ene op de andere dag een extra kind in je gezin komt wonen. Het geeft, ondanks het beperkt aantal plekken, opnieuw een extra mogelijkheid om kinderen die plots alles wat voor hen vertrouwd voelt moeten achterlaten, een warme en stabiele plek te bieden.

De zoektocht naar nieuwe gezinshuizen verliep niet vlekkeloos. Het is een heel nieuwe job en bovendien is de uitdaging niet mals: je thuisplek omvormen tot je werkplek: dat blijkt niet evident. Al moet gezegd: gezinshuizen staan er niet alleen voor: ze worden medewerker van een jeugdhulporganisatie en kunnen ook terugvallen op collega's. En ook zij hebben recht op vakantie. De drempel waar heel wat kandidaten bleven steken was niet meteen het engagement en de goesting, maar ook de praktische bezwaren: je hebt natuurlijk wat extra plek, extra kamers en extra bedden nodig om als gezinshuis aan de slag te gaan. Al verwachten we uiteraard niet dat elke gezinshuisouder in een groot huis moet wonen.

Ondanks een aarzelende start steeg het aantal gezinshuizen de afgelopen maanden zienderogen. Sinds midden mei telt Vlaanderen 18 gezinshuizen, waar een vijftigtal kinderen, vaak broers en zussen, verblijven. Ook nu nog loopt de zoektocht naar nieuwe gezinshuisouders, overal in Vlaanderen, verder. Tegen het einde van het jaar hopen we op een totaal van 40 gezinshuizen waar kinderen en jongeren voor korte of lange tijd terecht kunnen.

Volgende week maandag 26/5 wordt er een webinar voor hulpverleners georganiseerd. Het uiteindelijke doel van de overheid zou zijn om op te bouwen naar 100 gezinstehuizen. Er is momenteel ook een innovatief project opgestart, waar er ook wordt toegelaten dat slechts 2 kinderen worden opgenomen i.p.v. 3. De betrokken gezinshuis(ouder) moet dan ook andere opdrachten opnemen om de financiering te verantwoorden.

Er werd geopperd om in het najaar eens een gezinshuisouder op het IROJ uit te nodigen om vanuit een getuigenis meer voeling te krijgen met de werking.

6. Verontrustende signalen vanuit de media: wat is er aan de hand binnen Jeugdhulp?

We horen als maar meer verontrustende signalen in de media over Jeugdhulp. Verschillende krantenartikelen wijzen ons op het falen van de Jeugdhulp: de enorme wachtlijsten, het dichtslibben van de toegangspoort, de onmogelijkheid tot het zoeken van de juiste hulp, gewoon geen plaats.

We willen een open vraag stellen naar de IROJ leden wat zij denken dat de oorzaak is en hoe het komt dat er geen effectieve oplossingen kunnen komen voor jongeren in nood.

Zijn de problematieken dan zo extreem en niet meer houdbaar? Zijn leefgroepbegeleiders en hulpverleners voldoende weerbaar tegen de complexe doelgroep? Wordt er te snel doorverwijzen naar het OCJ/SDJ? Neemt de druk zo hard toe dat we onze handen er vanaf trekken en er geen ruimte meer is voor partnerschap?

Dit wordt gepland op een volgende IROJ.

7. Varia en rondvraag

- Kathleen Belis van De Touter is nieuwe plaatsvervanger voor de sector Bijzondere Jeugdzorg in het IROJ.
- Als IROJ in januari 2025 opnieuw een nieuwjaarsreceptie wil organiseren is daar snel over te beslissen i.f.v. de locatie (Zuiderpershuis al niet meer beschikbaar). I.p.v. een nieuwjaarsreceptie te organiseren werd de suggestie gelanceerd om een 'lenteactiviteit' te overwegen ergens begin maart, en de receptie te laten voorafgaan door een inhoudelijke invulling. De concrete uitwerking hiervan moet nog besproken worden.